GAZETA
POWSTANIA POLSKI.

NRO. 5.

29. Kwietnia

Roku 1794.

w Warszawie w Drukarni na Krakows: Przedmieściu Nro: 380. przeciw Poczty. *Przez Tadeuſza Podleckiego.*

TADEUSZ KOSTIUSZKO

Naywyzszy Naczelnik siły zbroyney

NARODU POLSKIEGO.

DO TEGO PORTRETU.

Oto ieſt żywy Portret Naywyżſzego teraznieyſzego Naczelnika Siły Zbroyney Narodu Polſkiego, który że ieſt prawdziwie trafiony nad wſzyſtkie inſze Ryſunki, tak powſzechnie uznaią, iakim Go widzieli w Oryginale po ſkończoney przeſzłey Woynie. Oto ieſt wyobrażenie tego, Który dał dowody i Zdatności i Męſtwa ſwoiego na Woynie *Amerykańſkiey*, o czym od całego Swiata niezaprzeczona dotąd ſtoi prawda, — Który potym powróciwſzy do ſwey Oyczyzny, gdy ſię pora otworzyła ratowania Jéy, zoſtawſzy tylko Generał-Majorem, czegoż nie dokazywał? mianowicie pod *Dubienką*, w kilka tyſięcy Woyſka, przeciwko kilkunaſtu tyſięcy Moſkwy, a ieſzcze przy Ordynanſie coſania ſię, jak wiadomo, że cała tamta Kampania, była tylko coſaiąca ſię. Który i teraz przy ſamym iuż konaniu ſwey Oyczyzny, pierwſzy porwał ſię Ją ratować w dniu 24. Marca Roku teraźnieyſzego, i gdyby był nie poſpieſzył, iużby był dotąd Jey pogrzeb.

F Żeby

Żeby tedy i pamięć wyobrażenia Jego, w naypóźnieyszey Potomności niewygasła, i większa łatwość stała się, wszystkim na Ziemi Polskiey żyiącym, mianowicie Ludowi Wieyskiemu, niemaiącemu z odległych mieysc zręczności znania Go, kładzie się Portret Jego na tey Gazecie, ażeby większa zręczność była, przy czytaniu Jey, przypatrywania się razem z Naywyższemu swoiemu Naczelnikowi, dla większego nabierania Ducha Obrony.

W czasie teraznieyszey Rewolucyi Warszawskiey, zdarzyło mi się widzieć, że Damy dla większego ieszcze zachęcenia Ludu, do bicia się z Nieprzyiacielem, oknem okazywali mu Portret, wołaiąc: o to *Kościuszko*, już idzie na Sukkurs, brońcie się do upadłego, i uważałem, że to wiele pomogło do zapału.

Widok ten przypadkowy, podał mi myśl położenia onego na tey Gazecie, ażeby cały Lud, łatwiey mógł onemu przypatrywać się.

Z Warszawy 26. Kwietnia 1794. Roku.

DALSZE PROKLAMACYE y ROZPORZĄDZENIA.

Dawszy w poprzedzaiących Numerach tey Gazety, różne Proklamacye i Rozrządzenia Warszawskie, iako świeżo po zdarzoney Rewolucyi interessuiące, daią się teraz Proklamacye i Urządzenia Krakowskie, iako Zrzódło nie tylo Warszawskiey Rewolucyi, ale i całego Kraju, day Boże, iak nayprędzey.

AKT POWSTANIA

Obywatelów Mieszkańców Woiewództwa Krakowskiego 1794. Roku Marca 24. w Krakowie w Zamku.

Wiadomy iest Swiatu stan teraznieyszy nieszczęśliwey Polski, niegodziwość dwóch Sąsiedzkich Mocarstw, i zbrodnia Zdrayców Oyczyzny, pogrążyły ią w tę przepaść. Uwzięta na zniesienie imienia Polskiego, Katarzyna II. w zmowie z wiarołomnym Fryderykiem *Gwilhelmem*, dokonała zamiaru nieprawości swoiey. Niemasz rodzaiu zbrodni, fałszu, obłudy i podstępu, którem iby się te dwa Rządy nie splamiły, dla dogodzenia swoiey zemście i chciwości, ogłaszaiąc się bez-wstydnie Carowa za Gwarantkę całości, Niepodległości i szczęścia Polski, rozrywała i dzieliła iey Kraie, znieważyła Tey Niepodległość, trapiła bez-ustannie wszelkiego rodzaiu klęskami.

Gdy zaś Polska zbrzydziwszy sobie iey obelżywe iarzmo, odzyskała Prawa Samo-władności swoiey, używała przeciw Niey Zdrayców Oyczyzny, bezbożny ich spisek wsparła całą swoią mocą zbroyną, a chytrze od obrony Kraiu odwiodłszy Króla; któremu Seym Prawy i Naród wszystkie Siły swoie powierzył, wkrótce samychże Zdrayców haniebnie zdradziła. Przez takie pod-

ſlępy ſtawſzy ſię Panią loſów Polſki, wezwała do łupów Fryderyka *Gwilhelma*, nadgradzaiąc iego wiarołomſtwo, w odſtąpieniu nayuroczyſtſzego z Polſką Traktatu, pod wymyślonémi pozorami, których fałſz i bezczelność ſamym tylko Tyranom przyſtoi, w iſtocie zaś dogadzaiąc nienaſyconey chciwości i chuci, rozpoſtarcia tyranii przez opanowanie przyległych Narodów, zagranęły te dwa ſpiknione na Polſkę Mocarſtwa, odwieczne i niezaprzeczone Dziedzictwa Rzeczypoſpolitey, otrzymały na Zbrodniczym Ziezdzie zatwierdzenie Zaborów ſwych, wymuſiły przyſięgę na poddańſtwo i niewolą, wkładaiąc nayſroźſze na Obywatelów obowiązki, a ſami żadnych prócz arbitralney woli nie znaiąc; oznaczyły zuchwale nowym i nieſłychanym dotąd w Prawie Narodów, ięzykiem, iſtność Rzeczypoſpolitey w Rzędzie Pańſtw niżſzego ſtopnia, okazuiąc iawnie, że tak Prawa, iak Granice Pańſtw Udzielnych od ich upodobania zawiſły, i że patrzą na Pułnocną Europę, iak na łup przeznaczony dla ich drapieżnego Deſpotyzmu.

Pozoſtała reſzta Polſki, nie okupiła tak ſtraſznémi klęſkami polepſzenia ſtanu ſwego. Ukrywaiąc Carowa Prawa niebeśpieczne Europeyſkim Mocarſtwom dalſze zamiary ſwoie, poświęciła ią tym czaſem Barbarzyńſkiey i nieukoioney zemście, depcze w niey nayświętſze Prawa Wolności, beśpieczeńſtwa, właſności oſób i maiątków Obywatelſkich; myśli i czucia poczciwych Polaków, nieznayduiąc ſchronienia przed iey podeyrzliwym prześladowaniem, mowie ſamey więzy narzuciła. Zdraycy tylko Oyczyzny maią od niey pobłażanie, aby ſię bez-karnie wſzelkich dopuſzczali zbrodni, rozſzarpali oni maiątek i Dochody Publiczne, wydarto Obywatelom właſność, podzielili między ſiebie Urzędy Kraiowe, iak gdyby łupy na pokonaney Oyczyznie zdobyte, a przybrawſzy ſobie święto-kradzko imie Narodowego Rządu, wſzyſtko gwoli obcey Tyranii, i na pierwſze iey ſkinienie niewolnicze dopełniaią. Rada Nieuſtaiąca, Twor Obcego narzutu, Prawą Narodu wolą znieſiono, a świeżo od Zdrayców na nowo wſkrzeſzona, targa na rozkąz Poſła Moſkiewſkiego te nawet Granice władzy ſwoiey, które od tegoż Poſła z podłością przyięła, gdy ledwo co znieſione lub uchwalone Uſtawy, ſamowolnie podnoſi, przerabia i niſzczy, ſłowem Rząd mniemany Narodu, Wolność, beśpieczeńſtwo, i właſność Obywatelów, zoſtaią w ręku niewolników Sługi Carowey, którey przemagaiące w Kraiu Woyſka, ſą tarczą dla ich nieprawości, Przytłoczeni tym ogromem nieſzczęść, znękani bardziey zdradą, aniżeli mocą oręża nieprziacielſkiego, zoſtaiący bez naymnieyſzey Kraiowego Rządu opieki, poſtradawſzy Oyczyznę, a z nią używanie nayświętſzych Praw Wolności, beśpieczeńſtwa, właſności, tak oſob iako i maiątków Naſzych, zdradzeni i naygrawani od iednych, opuſzczeni od drugich Rządów. My Polacy, Obywatele Mieſzkańcy, Woiewodztwa Krakowſkiego poświęcaiąc Oyczyznie życia Naſze, iako iedyne dobro, którego nam ieſzcze tyrania wydrzeć nie chciała, idziemy do tych oſtatnich i gwałtownych ſrzodków, które Nam rozpacz Obywatelſka podaie. Maiąc więc niezłomne przedſięwzięcie zginąć i zagrzebać ſię w ruinach właſnego Kraiu, albo oſwobodzić Ziemię Oyczyſtą, od drapieżney przemocy i haniebnego iarzma, oświadczamy w

 obli-

obliczu BOGA, w obliczu całego rodzaiu ludzkiego, a mianowicie przed Wami Narody, u których wolność iest wyżéy ceniona nad wszystkie dobra świata. Iż używaiąc niezaprzeczonego Prawa odporu przeciwko tyranii i zbroyney przemocy, wszyscy w duchu Rodackim, Braterskim i Obywatelskim, łączemy wiedno siły nasze: a przekonani, iż pomyślny skutek wielkiego przedsięwzięcia naszego, naywięcey od nayścisleyszego Nas wszystkich ziednoczenia zależy, wyrzekamy się wszelkich Przesądów i opinii, które Obywatelów. Mieszkańców iednéy Ziemi, i Synów iednéy Oyczyzny, dotąd dzieliły lub dzielić mogły, i zaręczamy sobie wszyscy nawzaiem, nieoszczędzać wszelkich ofiar i sposobów, iakie tylko święta Miłość Wolności dostarczyć zdoła ludziom powstaiącym w rozpaczy na iéy Obronę.

Uwolnienie Polski od obcego Żołnierza, przywrócenie i zabespieczenie całości iéy Granic, wytępienie wszelkiéy przemocy i uzurpacyi, tak obcéy, iak i domowey, ugruntowanie Wolności Narodowéy i niepodległości Rzeczypospolitey, ten iest Cel święty powstania Naszego, który, żeby w skutku zawiedziony niebył, żeby dzielna Władza kierowała Siłą Narodową, zważywszy pilnie stan dzisieyszy Oyczyzny Naszey i iey Mieszkańców, te Nam sposoby nieuchronne i konieczne, zdaią się mieć Naczelnika powszechnego Zbroyney Siły Narodowey, Radę Naywyższą Narodową tym-czasową, Kommissyą Porządkową, Sąd Naywyższy Kryminalny. Za powszechną więc Nas wszystkich wolą stanowiemy, co następuie:

1mo: Obieramy i mianuiemy ninieyszym Aktem Naszym Tadeusza *Kościuszkę* za naywyższego i iedynego Naczelnika i Rządcę całego Zbroynego powstania Naszego.

2do: Wspomniony Naczelnik Siły Zbroyney złoży zaraz Naywyższą Radę Narodową, powierzamy gorliwości Obywatelskiey iego wybor Osob do téy Rady i przyśpieszenie iéy organizacyi, Naczelnik sam będzie mógł zawsze zasiadać w tey Radzie, iako Członek Czynny.

3tio: Do Władzy iedynie Naczelnika należéć będzie Urządzenie Siły Zbroyney Narodowey, nominowanie osob na wszystkie stopnie Woyskowe i sposob użycia teyże Siły Zbroyney przeciw Nieprzyiaciołom Oyczyzny i ninieyszego Powstania Naszego: w tym wszystkim Rada Naywyższa Narodowa dopełniać będzie Rozkazów i Urządzeń Jego, bez naymnieyszey przeszkody i opóźnienia, iako Naczelnika prosto z woli Narodu wezwanego i wybranego.

4to: Gdyby Naczelnik Tadeusz *Kościuszko* w przypadku choroby, lub inney iakowey przyczyny sam nie mógł dopełniać obowiązków ważnego Urzędu swego, w takim razie, mianować będzie Zastępcę swego zniosłszy się z Radą Naywyższą Narodową. Gdyby zaś nagła śmierć lub niewola, lub inna iaka przyczyna pozbawiła Nas wspomnionego Naczelnika, a przez to zdarzenie Siła Zbroyna Narodowa, bez pewnego Naczelnika i Rządcy została, pierwszy z porządku w tym Korpusie, gdzie będzie Naczelnik, obeymie tym czasem Naywyższą Kommendę; a Rada Naywyższa Narodowa, innego Naczelnika na mieysce Tadeusza *Kościuszki*

mia-

mianować będzie: w obydwóch tych przypadkach Naywyższy Naczelnik Siły Zbroyney, iako iuż nie prosto z wezwania Narodu, lecz ze zdania Rady Naywyższey wybrany, rozkazom teyże Rady we wszystkim podlegać będzie.

5to: Rada Naywyższa Narodowa, opatrzy dostatecznie Skarb Publiczny, na utrzymanie Siły Zbroyney Narodowey, na opędzenie wszystkich wydatków wewnętrznych, iako i innych, które uzna za nieuchronne w Celu powstania Naszego. Będzie zatym mogła stanowić o tym-czasowych Podatkach Obywatelskich, o Urządzeniu i użyciu Dóbr i wszelkich Funduszów Narodowych; tudzież o Pożyczce bądź w Kraiu, bądź Zagranicą. Taż Rada nakaże Rekrut, opatrzy Siłę Zbroyną we wszystkie potrzeby woienne, iako to: broń, ammunicyą, odzienie, zapewni Narodowi i Woysku żywność dostateczną, czuwać będzie nad porządkiem i bespieczeństwem Kraiu, oddalaiąc wszelkie przeszkody i poskramiaiąc zamiary Celowi powstania naszego przeciwne. Doglądać będzie sprawiedliwości, aby ta prędko i dzielnie sprawowana była. Starać się będzie dla Narodu Naszego o wsparcie i pomoc obcych Narodów. Nakoniec: zatrudniać się będzie prostowaniem opinii publiczney, i rozkrzewianiem Ducha Narodowego, aby Oyczyzna i Wolność była hasłem naywiększych ofiar dla wszystkich Ziemi Polskiey Mieszkańców; te są głównieysze obowiązki które wkładamy na Radę Naywyższą Narodową.

6to: Stanowiemy u siebie Kommissyą Porządkową Woiewodztwa, Ziemi, Powiatu Naszego, podług osobnego tym-czasowego układu Naszego. Kommissya ta będzie w Woiewodztwie, Ziemi lub Powiecie Naszym, iedynym narzędziem wykonawczym Naczelnika Siły Zbroyney Narodowey i Rady Naywyższey, dopełniać powinna wszelkich ich rozkazów i urządzeń stosownych do opisu Władzy, którąśmy im w powyższych punktach powierzyli. Rada Naywyższa Narodowa przepisze natychmiast organizacyą i szczegulne obowiązki tey Kommissyi, My zaś przyrzekamy ściśle wykonanie iey przepisów.

7mo: Rada Naywyższa Narodowa przepisze organizacyą, postępek Sądowy i prawidła pewne dla Sądu Kryminalnego w Woiewodztwie Ziemi lub Powiecie Naszym, tudzież dla Naywyższego Sądu Kryminalnego, który przy boku iey zostawać ma.

8vo: Gdy dla Okoliczności teraznieyszych, nie iesteśmy w sposobności uczynienia wyboru porządnego osob do Sądu Kryminalnego, tak Powiatowego, iako i Naywyższego, zdaiemy przeto na Radę wybor tych Sędziów, a to z osób, które przez ostatnie Wolne Seymiki Ziemskie i Elekcye Mieyskie, Sędziów na Urząd były wybrane.

9no: Pod ten Sąd podpadać będą wszystkie zbrodnie przeciwko Narodowi i czyny przeciwne świętemu Celowi powstania Naszego, iako zbrodnie przeciwko Celowi zbawienia Oyczyzny popełnione, wszystkie te zbrodnie karze śmierci podpadać będą.

10mo: Zachowuiemy przy Naczelniku, Władzę ſtanowienia Krygsrechtow i Sztandrechtow podług Praw Woyſkowych i Uſtaw.

11mo: Oſtrzegamy iak nayuroczyściey przez Akt ninieyſzy, iż żadna z tych tym-czaſowych od Nas powyżey uſtanowionych Władz, ani oddzielnie ani razem wſzyſtkie wzięte, nie będą mogły uchwalać żadnych takowych Aktow, któreby ſtanowiły Konſtytucyą Narodową, wſzelki Akt takowy uznany przez Nas będzie za przywłaſzczenie Samowładztwa Narodowego, podobne do tego, przeciw któremu z ofiarą życia Naſzego teraz powſtaiemy.

12mo: Wſzyſtkie Władze doczeſne od Nas powyżey tym Aktem uchwalone, dopóty w zupełney mocy i działaniu trwać będą, dopóki Cel ninieyſzego powſtania Naſzego uſkutecznionym niebędzie: to ieſt do czaſu w którym Kray Polſki od obcego Żołnierza i wſzelkiey Zbroyney Siły powſtaniu Naſzemu przeciwney, oſwobodzony i całość Granic iego zabeśpieczona niezoſtanie. O czym Naywyżſzy Naczelnik z Radą Narodową, pod nayściśleyſzą odpowiedzialnością z oſob i maiątków, obowiązani ſą oſtrzedz Obywatelów Wtedy Narod w Reprezentantach ſwoich zebrany odbierze ſprawę z Dzieł i poſtępkow Władz doczeſnych, ogłoſi światu wdzięczność ſwoią dla cnotliwych Oyczyzny Synów, nadgradzaiąc ich prace i ofiary w miarę ſprawiedliwych zaſług, wtedy nakoniec ſtanowić będzie o przyſzłey ſwoiey i późnych Pokoleń ſzczęśliwości.

13tio: Obowiązuiemy Naczelnika Siły Zbroyney i Radę Naywyżſzą Narodową, ażeby przez częſte odezwy do Narodu, nauczali go o prawdziwym ſtanie intereſſow iego, nie taiąc ani łagodząc naynieſzczęśliwſzych wypadków. Rozpacz naſza ieſt pełna, a miłość Oyczyzny nieograniczona, nayſrożſze nieſzczęścia, naypotężnieyſze trudności, nie potrafią oſłabić i przełamać cnoty i męztwa Obywatelſkiego.

14to: Przyrzekaymy wſzyſcy ſobie nawzaiem i całemu Narodowi Polſkiemu ſtałość w przedſięwzięciu, wierność dla Prawideł, poſłuſzeńſtwo dla Władz Narodowych w tym Akcie powſtania Naſzego wymienionych i i opiſanych.— Zaklinamy Naczelnika Siły Zbroyney i Radę powſzechną na miłość Oyczyzny, aby wſzyſtkich używali ſrzodków do oſwobodzenia Narodu i ocalenia Ziemi iego— Składaiąc w ich ręku użycie oſob i maiątków Naſzych przez ten czas walki Wolności z Deſpotyzmem, ſprawiedliwości z przemocą i tyranią, chcemy aby zawſze przytomną mieli tę wielką prawdę: że ocalenie ludu, ieſt naywyżſzym Prawem.

Działo ſię na Zgromadzeniu Obywatelów Mieſzkańców Woiewodztwa Krakowſkiego w Krakowie dnia 24. Marca 1794. Roku.

Tu naſtępuią tyſiączne podpiſy Obywatelów Mieſzkańców Woiewodztwa.

Zgodno z Oryginałem.

Kaſper Męciſzewſki Kommiſſarz Porządkowy Woiewodztwa Krakowſkiego pióro trzymaiący.

Przy-

Przysięga wykonana przez Tadeuſza Kościuſzkę *Naywyżſzego Naczelnika Siły Zbroyney Narodowey.*

" Ja Tadeuſz *Kościuſzko* przyſięgam w obliczu Boga całemu Narodowi „ Polſkiemu, iż powierzoney mi Władzy na niczyi prywatny ucifk nie użyię ; „ lecz iedynie iey dla obrony całości Granic, odzyſkania Samowładności Na„ rodu i ugruntowania powſzechney Wolności używać będę. Tak mi Panie „ Boże dopomoż i niewinna Męka Syna Jego.

— *Proklamacya* Kościuſzki *Naywyżſzego Naczelnika 24. Marca w Krakowie, do Obywateli.*

TADEUSZ KOSCIUSZKO NAYWYŻSZY NACZELNIK SIŁY ZBROYNEY NARODOWEY, DO OBYWATELOW.

Współ Obywatele ! wzywany potylekrotnie od was do ratowania kochaney Oyczyzny, ſtawam na czele podług waſzey woli. Lecz nie potrafię ſkruſzyć obelżywego iarzma niewoli, ieżeli od was iąk nayprętſzego i naydzielniuyſzego wsparcia nie znaydę. Wſpomagaycież mnie całą siłą waszą, i ſpieszcie się pod Chorągwie Oyczyzny. W iednym interesie, iednaż gorliwość wſzyſtkich ſerca zaymować powinna. Poświęćcie dla Kraiu część maiątku waſzego, który dotąd nie był waſzym, lecz łupem żołnierza Despoty. Przyſtawiaycię ludzi zdatnych z bronią do Woyſk Naſzych : nie odmawiaycie im żywności, w mąkach, ſucharach, zsypkach zbożowych &c. Doſtawiaycie koni, koſzul, obuwia, ſukna proſtego, płótna na Namioty. Szlachetne te offiary dla *Wolności* i *Oyczyzny*, w wdzięczności całego Narodu godną siebie mieć będą zapłatę. Już to ieſt oſtatni moment, w którym rozpacz w pośrżód wſtydu i hańby, oręż nam do rąk kładzie. W pogardzie śmierci iedyna ieſt nadzieia polepszenia loſu Naszego, i przyszłych pokoleń. Nie daymy się zatrwożyć poſtrachem zmówionych na zgubę naſzą Nieprzyiacioł. Pierwszy krok do zrzucenia niewoli, ieſt odważyć ſię bydź wolnym. Pierwſzy krok do zwycięſtwa, poznać się na własney sile.

Obywatele ! dało Wam piękny przykład gorliwości Woiewodz: Krakowskie, ofiarowało Oyczyźnie Kwiat młodzieży ſwoiey ; uchwaliło Pobór pieniężny, przyrzekło wſzelką pomoc dla Obrońców Kraiu. Przykład ten godny ieſt naśladowania Waſzego. Nie wzdrygaycie się kredytować Oyczyźnie, która się Wam z wdzięcznością wypłaci. Wydane Palety przez Generałow Majorow Woiewódzkich i przez Komendy Woyſkowe, przyięte będą w podatkach, a w dalszym czasie wypłacone zoſtaną. Niechcę Was długo zagrzewać, żebym się nie zdawał mniey ufać Obywatelſtwu Waſzemu. Doświadczenie tylu przykrości od żołnierza Moſkiewſkiego, powinno Was przekonać, iż lepiey ieſt to uczynić chętnie dla Oyczyzny, coście pod groźbą dla iey nieprzyiacioł czynić musieli. Kto w takiey okoliczności pokaże się nieczułym na potrzeby Kraju, ten słusznie cechą niesławy naznaczony będzie.

Ale, Obywatele, ſpodziewam się wszyſtkiego po gorliwości Waszey. Będziecie się z ſerca łączyć do świętego Związku, który nie obca intryga,

nie

niechęć panowania, lecz iedynie miłość wolności utworzyła. Kto nie ieſt z Nami, ieſt przeciwko nam. Kto się nie wiąże z temi, którzy przysięgli krew ſwoię wylać dla Oyczyzny, ten albo co przeciw niey zamyśla, albo ieſt oboiętny, a i to ieſt zbrodnią w obywatelu.

Przysiągłem Narodowi, iż mocy mi powierzoney na niczyi prywatny ucisk nieużyię. Lecz oświadczam razem, iż ktokolwiek będzie czynił przeciw Związkowi naſzemu, taki iak Zdrayca i Nieprzyiaciel Kraju, do Sądu kryminalnego, uſtanowionego w Akcie Narodu, oddany będzie. Grzeszyliśmy aż nadto pobłażaniem, i dla tego ginie Polska. Nigdy w niey prawie zbrodnia publiczna ukaraną nie zoſtała. Bierzemy teraz inny ſposob poſtępowania, cnotę i Obywatelstwo nadgradzać, a ścigać zdraycow i karać zbrodnie.

Dan w Głowney Kwaterze, w Krakowie dnia 24 Marca 1794. Roku.

TADEUSZ KOSCIUSŻKO.

mpp.

— *Proklamacya tegoż do Woyska.*

TADEUSZ KOSCIUSZKO NAYWYŻSZY NACZELNIK SIŁY ZBROYNEY NARODOWEY, do WOYSKA POLSKIEGO i LITEWSKIEGO.

Przysięgliśmy Koledzy nieraz Oyczyźnie naſzey bydź wiernymi i daliśmy Jey tego dowod. Dotrzymaymy Jey ieſzcze tey wierności i teraz, gdy przemoc, niedość maiąc na podziele Ziemi naſzey, chce nam wydrzeć Oręż, a rozbroionych na oſtatnią nędzę i ſzyderſtwo wyſtawić. Obróćmy go do piersi nieprzyiacielskich, wydźwigniymy Oyczyznę z niewoli, powróćmy świetność Jmieniowi Polaka, ſamowładność Narodowi, zasłużmy na wdzięczność Oyczyzny i sławę drogą żołnierzowi! . . . .

Wzywany od Was, ſtawam na czele Waſzym, Koledzy! . . . . Przyniosłem moie życie dla Was! odwaga Wasza i Obywatelſtwo są mi rękoymią pomyślności kochaney Oyczyzny. Bądźmy iednym ciałem z Obywatelami, łączmy się nayściśley, łączmy ſerca, ręce i ſposoby wſzyſtkich Ziemi naſzey Mieszkańcow. Zdrada nam Broń wytrąciła z rękn: niech Cnota znowu tę Broń podniesie, a wnet spadnie to ochydne iarzmo, w którym ięczemy.

I czyż możecie znieść Koledzy! aby Was obca przemoc ze wſtydem i hańbą rozpędzała? poczciwych ludzi naszych zabierała! zbroiownie nasze opanowała, a potym reſztę nieſzczęśliwych Wſpół ziomkow podług ſwey woli dręczyła! . . . Nie, Koledzy! Pódźcie zemną! czeka Was sława i słodka pociecha bydź zbawcami Oyczyzny. Ja wam ręczę, iż będę się ſtarał Waſzey wyrownać gorliwości.

Nie mniemaycie, abyście winni posłuſzeńſtwo tey zwierzchności, pod którą ieſteście. Rząd i Magiſtratury przez Moſkalów narzucone, czyż warte waſzego uszanowania? Narodowi i Oyczyźnie tylko waszą wierność

(Reszta w Dodatku.)

DODATEK. winniście.

DODATEK DO NRU 5.
GAZETY
POWSTANIA POLSKI.

Z Warſzawy Dnia 29. Kwietnia.

DALSZE PROKLAMACYE y ROZRZĄDZENIA KRAKOWSKIE.

(*Reszta Odezwy* Kościuszki *do Woyſka.*)

winniście. Ona na Was woła o obronę; ia w Jey Imieniu moie Wam przeſyłam rozkazy.

Biorę z Wami ukochani Koledzy za Hasło *Smierć! albo Zwycięstwo!* ufam Wam i temu Narodowi, który zginąć raczey poſtanowił, a niżeli dłużey ięczeć w haniebney niewoli.

TADEUSZ KOSCIUSZKO.
mpp.

— *Odezwa tegoż, do Kobiet Polſkich.*

TADEUSZ KOSCIUSZKO NACZELNIK NAYWYZSZY SIŁY ZBROYNEY NARODOWEY.

Ozdobo Rodzaiu ludzkiego Płci piękna! cierpieć ſzczerze na widok nieſpokoyney twey troſkliwości, o los śmiałego przedsięwzięcia, które ku oſwobodzeniu Oyczyzny przedsiębiorą Polacy i łzy wasze, które wam tu troſkliwość z ſerc czułych wyciſka, przeymuie ſerca Rodaka waszego ogólnemu ſzczęściu poświęcaiącego się z Rozkoszą.

Pozwolcie mi podać wam Wspoł-Obywatelki; moią myśl, w którey się znayduie i dogodzenie czułości Waszey i dogodzenie potrzebie Publiczney. Tak ieſt los ludzkości nieſzczęśliwy, iż ani Praw ſwoich utrzymać, ani Praw Narodu odzyſkać nie można, bez przykrych i kosztownych ſercom tkliwym offiar! Bracia, Synowie wasi, bić się idą, krew naſza musi waſze upewnić ſzczęścia kobiety; niech oney wylew waſze wſtrzymaią ſtarania? Raczcie proſzę was na miłość ludzkości robić harpie i bandaże dla Woyſka, Offiara ta Rąk pięknych, ulży cierpieniom i męſtwo ſame zachęci.

TADEUSŻ KOSCIUSZKO.

—Uchwa-

–Uchwała Obywatelów mieszkańców Wdztwa Krak: o uzbroienia ſsę Pobor &c.

Lubo wyraziliśmy uroczyście wolą Naſzą w Akcie powſtania względem Rządu i Władz trwać maiących przez czas oswobodzenia Ziemi Polſkiey od Nieprzyiacioł tak zewnętrznych iako i wewnętrznych, gdy iednak pomyślny ſkutek przedsięwzięcia naszego, silnych i ſkutecznych natychmiaſt wyciąga ſposobów, przeto Naywyższy Naczelnik siły zbroyney z Radą Narodową urządzi i opatrzy doſtatecznie tę siłę zbroyną: My Obywatele Mieszkańcy Wdztwa Krakowſkiego, na początkowe iey wzmocnienie i zasilenie, uchwalamy co naſtępuie:

1mo. Wszyscy Obywatele Mieſzkańcy Woiewództwa Naszego od lat ſkończonych 18. do lat 28. obowiązani ſą ſtawić się pod bronią na zawołanie Naywyższego Naczelnika siły zbroyney, tych tylko wyiąwszy, którychby kalectwo lub choroba niezdolnemi czyniła, procz tego wſzyſtkie Miaſta i Wsie Wdztwa Naszego maią się uzbroić podług rozkazu i urządzenia tegoż Naczelnika.

2do. Gdy Skarb Publiczny zoſtaie dotąd w ręku Zdraycow Oyczyzny i Zagraniczney przemocy, zatym na pierwſze a nieuchronne wydatki siły zbroyney, uchwalamy na ten raz Pobor na Wdztwo Nasze, pewni że Obywatelska gorliwość nasza od wszyſtkich Woiewodztw naśladowaną będzie, i Pobor ten w naſtępuiącym Rozkładzie mieć chcemy. Dożywotni Poſseſsorowie Staroſtw i wſzelkich Królewſzczyzn 3 kwarty, Expektanci 3. i puł, Emphiteuci 4. kwart zapłacą podług oſtatniey Luſtracyi: Dziedzice Ziemscy którzy przez Prawo Seymu Konſtytucyinego do Offiary *10*go grosza ſą obowiązani, ci których Intrata od *100.* zł. do *2*,000. dochodzi od *100.* *10.* zapłacą. Ci którzy od *2,000.* do *10,00.* Intraty maią od pierwszych *2,000.* *10.* od *100.* od reszty *20.* od *100.* zapłacą. Ci którzy maią, od *10,000.* do 50,*000.* Intraty, od pierwszych *2000.* *10.* od *100.* od naſtępuiących 8000. po *20.* od *100.* a od reſzty po 30. od *100.* zapłacą. Ci którzy maią nad *50,000.* Intraty w równey Progreſsyi iak poprzedzaiący płacić będą, wyiąwszy iż od tego co maią nad *50,000.* Intraty po *40.* od *100.* zapłacą, a to podług podania ſwych intrat przed Kommiſsyą do Offiary *10go* groſza. Duchowni w naſtępuiącey proporcyi ten Pobor wypłacić ſą obowiązani. Ci którzy od *100.* do *1000.* złot: Intraty maią *10.* od *100.* zapłacą. Ci którzy od *1000.* do *2000.* zł: Intraty maią od pierwſzego tysiąca *10.* od *100.* od drugiego *20.* od *100.* zapłacą. Ci zaś co maią więcey iak *2,000.* od pierwſzego tysiąca po *10.* od *100.* od *2*go *20.* od *100.* a od reszty co maią nad 2,*000.* Intraty po *50.* od *100.* zapłacą. Klasztory w teyże ſamey progreſsyi zapłacą Pobor iak ieſt rzeczono względem Duchownych, rozkładaiąc miarę Intraty Duchowney, na liczbę głów Zakonnych żyiących w Klasztorze. Dobra Narodowe leżące w Woiewodztwie Naszym zaraz przez Kommis: Porządkową wzięte będą na rzecz Skarbu, i żydzi Pogłowne coroczne na Pobor złożą. = Pobor ten po przeciągu 3. tygodni podług rozkazu i Urządzeń Naywyżſzego Naczelnika siły zbroyney wypłacony bydź ma.

3tio. Oświadczamy, iż zsypkę do Magazynów i czego potrzeba będzie do żywności Woyska, tudzież koni, podwod, ludzi do naprawy dróg, na rozkaz naywyższego Naczelnika siły zbroyney, za wydanemi od niego lub Podkommendnych iego Paletami dostarczemy.

4to. Mieszkańcy Miast tenże Pobor wypłacą podług rozkładu, który sami Obywatele między sobą w proporcyi zarowno maiątku Naszego dotykaiący uchwalą.

Działo się w Krakowie na Zgromadzeniu Obywatelów Wdztwa Krakowskiego Roku 1794. Marca 24. dnia.

mpp. Zgodno z Oryginałem.

Kasper Menciszkowski Kommissyi Porządkowey Wdztwa Krak: pioro trzymaiący.

RAPORTA URZĘDOW. o OPERACYACH WOIENNYCH.

1szy *Report samego Kościuszki o Operacyach Jego Woiennych,*

Jakie są sprawy i dzieła Obywatelów twoich Narodzie, i iakie są obroty ważnieysze twey siły zbroyney, znam bydź moią powinnością podług wyrazów *Aktu powstania Narodowego,* i czuię słodką moiego serca potrzebę, wierny Ci o tym uczynić Rapport.

Narodzie! podnieś ducha twoiey odwagi i twego Obywatelstwa. Bóg potężney twey sprawie sprzyia. Ogół ludzi na całym świecie modły i łzy rzewliwe do niego za Tobą przesyła, a sami tylko twoi Tyrani i podłe ich Narzędzia złorzeczą Twoiemu przedsięwzięciu.

Rozpoczęcie *Powstania Narodowego* wskazało nagłą potrzebę szukania i attakowania przewodzącego w Kraiu nieprzyiaciela. Dopełniwszy w pierwszym celu urządzeń naynagleyszych (w czym Woiewodztwo Krakowskie i Kommsya iego naypięknieyszy cnoty i gorliwości dali przykład) w drugim ruszyłem z Woyskiem Rzeczypospolitey z Krakowa pierwszego Kwietnia, i stanąłem Obozem pod Luborzycą, potym pod Koniuszą, ztamtąd idąc ku Skalmierzowi, i stanąwszy rano dnia czwartego Kwietnia, niedaleko drogi do Działoszyć idącey, pokazał nam się nieprzyiaciel na przeciwko prawego skrzydła naszego. To ubezpieczywszy opanowaniem prędkim pagorka, zobaczyliśmy, iż nieprzyiaciel ruszył daley i poszedł na górę Kościeiowska zwaną. Poszliśmy za nim i obszedłszy po lewey stronie, obaczyliśmy go znowu nad wsią Racławicami, gdzie pozycya iego gurowała tę, na którey byliśmy; sytuacya mieysca niesprzyiała widokom naszym attakowania nie sprzyiaciela, zrobione więc były urządzenia obronne ku własnemu bezpieczeństwu. W krótce naprzeciw lewego skrzydła naszego ruszyła się piechota i Artyllerya Moskiewska i wtedy armaty nasze ukryte za lasem na dół schodzącym dobrze między gałęzie celowane wywracały mu ludzi. Cofnął ogień szybki i skuteczny tey bateryi nieprzyiaciela, który idąc na punkt naprzeciw środka naszego zaczął pomykać się ku nam, gdzie go armaty nasze z prawego skrzydła z równym skutkiem usłużone, wstrzymywać zaczęły

przy pomocy ſtrzelców, i połowy Batalionu Regimentu drugiego w leſie poſtawionych. Pokazazała ſię na lewym ſkrzydle naszym kolumna druga Moſkiewſka złożona z iegrów z armatami i kawaleryą, a nakoniec w większey cokolwiek odległości pokazała ſię kolumna trzecia, na prawym ſkrzydle naſzym..... Wtedy święte Haſło Narodu i wolności wzruszyło duszę i dzielność walecznego Zołnierza o los Oyczyzny i Wolność ſwoię walczącego, poſzliśmy z frontu naſzego z milicyą dniem pierwey z Rekruta dymowego do Obozu przybyłą, z dwiema kompaniami *trzeciego* i z dwiema *ſzoſtego* Regimentu na nieprzyiaciela, i niedaliśmy więcey czasu batteryom iego tylko dwa z kartaczami wyziunąć na nas ognie, bo wraz piki, kosy i bagnety złamały piechotę, opanowały armaty, i zniosły tę kolumnę tak, że w ucieczce broń i patrontasze rzucał za ſobą nieprzyiaciel. Toż ſamo ſtało ſię na lewym ſkrzydle naszym, gdzie odpor nieprzyiaciela dłuższy cokolwiek, uſtąpił niezmordowaney rownie waleczności. Zniesienie i pokonanie nayzupełnieysze frontu i prawego ſkrzydła nieprzyiacielſkiego, przymuſiło lewe iego ſkrzydło po odparciu naſzym do coſnienia ſię nagłego.

Batalia ta pod Racławicami trwała od godziny trzeciey po południu do godziny ośmey wieczor. Skutek iey ieſt zupełne zwycięſtwo. Otrzymaliśmy plac bitwy, wzięliśmy iedenaście armat, wielkiego i mnieyſzego kalibru, z zaprzęgami i ammunicyą do nich należącą. Wzięliśmy Sztandar Kawaleryi, Pułkownika, Kapitana, Porucznika, Chorążego i ośmnaſtu ieńców, bo żywość potyczki nie dała czasu pardonowania zapalonemu Zołnierzowi. Zdobyto wiele Orderów i znaków Officyerſkich, i Woyſko zwycięſkie wykrzyknęło na placu bitwy: *Vivat Narod*! *Vivat Wolność*! Rachować można zabitych naszych ludzi około 100, rannych tyleż ..... ale ſtraty nieprzyiacielskiey domyślić ſię można po ſamym obrocie i ſkutku batalii. Kommenderowali na przeciwko nam Generałowie Denisów i Tormensów. Z naszey ſtrony Generałowie Zaiączek i Madalińſki, Brygadyer Manget i Lukke Major Regimentu drugiego, ſzczegulniey ſię dyſtyngwowali. Młodziesz z ochotników pierwszy raz bitwę widząca w ogniu z 3. ſtron na nas ſypanym, pokazała ſię prawdziwemi obrońcami ſwobod Narodwych, to ieſt ludźmi zanic życie własne dla Oyczyzny ważącemi.

Narodzie! to ieſt wierne dnia czwartego Kwietnia pod Racławicami opisanie. Racz poczuć na koniec twą ſiłę, dobądź iey całkowitey, chciey bydź wolnym i niepodległym; iednością i odwagą doydzież tego ſzanowanego celu! umyſł twoy przygotuy do zwycięſtw i do klęſk, duch prawdziwego Patryotyzmu powinien w obydwoch zachować ſwą tęgość i energią. Mnie nic nie zoſtaie, tylko wielbić Twoie *Powſtanie*, i ſłużyć Ci dopóki mi Nieba życia pozwolą. Dan dnia 5. Kwietnia w Obozie nad Słomnikami 1794. Roku.

Tadeusz Kościuszko.

Naſtępuie ieszcze DODATEK 2gi.

DODATEK DRUGI - DO - NRU 5.

GAZETY POWSTANIA POLSKI,

Z Warszawy dnia 29. Kwietnia.

DALSZE PROKLAMACYE Y ROZRZĄDZENIA WARSZAWSKIE.

— *Akcess Obywatelow i Mieszkańcow Xięstwa Mazowieckiego do Aktu Powstania Narodowego pod Naczelnictwem Tadeusza* Kościuszki *Naczelnika Siły zbroyney Narodowey, uczyniony w Warszawie dnia 19. Kwietnia 1794. Roku.*

Zagrzani chwalebnym przykładem gorliwych Obywateli Wdztwa Krakowskiego, oswobodzeni od Obcey Przemocy, dzielnością Ludu i Woyska w tuteyszey Stolicy zgromadzonego, nayświętszym znamy bydź Obowiązkiem łączyć się uroczyście do Aktu Powstania Narodowego, przez Obywatelow Krakowskich na dniu 24. Marca 1794. pod Naczelnictwem niezwyciężonego Tadeusza *Kościuszki* rozpoczętego, którego za Naywyższego Naczelnika Siły Zbroyney Narodowey, uznaiemy; iemuż i Naywyższey Radzie Narodowey od niegoż przybraney, posłuszeństwo zupełne przyrzekamy, dopòki zamiar chwalebny Powstania Narodowego osiągniony nie będzie. Nim zaś Osobę pożądaną tegoż Naczelnika lub dyspozycyą iego na tym mieyscu uyrzemy, do Naczelnictwa tymczasowego w Warszawie i w pobliższych Okolicach, Radę Zastępczą z Osob niżey wyrażonych, za Powszechną zgodą nominuiemy. Prezydent Miasta, i ieden Radny, Kommendant Siły Zbroyney tuteyszey, zasiadać w teyże Radzie, i nakazom iey posłusznemi bydź powinni. Obowiązki tymczasowe teyże Rady, też same bydź maią, iakie powierzone zostały Naywyższemu Powstania Naczelnikowi, i Radzie Naywyższey Narodowey; nomi-

nacyą i wybor Osob do Magistratur w Akcie Krakowskim wymienionych, tymczasowey Radzie tuteyszey polecamy. Dan w Warszawie dnia 19. Miesiąca Kwietnia 1794. Roku, na Ratuszu Miasta Warszawy.

(podpisano) *JW. Zakrzewski. S. Mokronowski. &c.*

— *Proklamacya Rady Warszawskiey 22. Kwiet: o zniesienie do Miennicy Sreber i innych drogich Szprzętow na Nieprzyiacielu zdobytych, w zamian na Gotowiznę.*

RADA &c. Obywatele! Męstwo i Dzielność Ducha Patryotycznego, którym w momencie Walki między Tyrannią a Wolnością pałaliście, pokonało Nieprzyiacioł waszych. Maiątki i Zbiory ich Waszą, stały się Własnością. Używaycie ich z tą Słodyczą, która towarzyszy Dziełom Wspaniałym; lecz aby tym skuteczniey Zamiar Gorliwości Waszey do celu Wam i Radzie Waszey nayulubieńszego, to iest Dobra i Szczęliwości Powszechney, zwrócony został; Niech łup Nieprzyiacielski stanie się nowym źrzódłem do przytłumienia upokorzonych Nieprzyiacioł Waszych. Tym przeto celem celem zagrzana, zaklina Was Cnotliwi i Mężni Obywatele! znoście srebra i inne drogie Szprzęty do Mennicy, tam odbierzecie w gotowiźnie walor za Własność Waszą, na nieprzyiacielu zdobytą, a ten krok Wasz nowym będzie dowodem, że Oyczyznę Waszę, którąście Dzielnością od Obcey oswobodzili Przemocy, wszystkiemi siłami wspierać, i ią nad wszystkie inne względy przenosić chcecie. Czeka Rada z napełnieyszym zaufaniem skutku odezwy swoiey do Was Gorliwi Obywatele, i tym końcem wyznaczyła Osoby, które w Mennicy zawsze przytomne będą, ażeby każdemu Obywatelowi własność swoią do zamiany za pieniądze przynoszącemu, satysfakcyą nie odwłoczną uczynili.

— Działo się na Sessyi Rady dnia 22. Kwietnia 1794. Ru.

(M. P.) J. *W. Zakrzewski P. M. W.*

— *Uchwała Rady Warszawskiey 24. Kwietnia Rozkładu Rekruta na Dymy Ziemskie i Wieyskie w Xięstwie Mazowieckim.*

RADA &c. Ponieważ bez powiększenia Siły Zbroyney, Wolność, Ca-

łość

łość, i Samodzielność Narodu odzyſkaną i ugruntowaną bydź niemoże: naypierwſzym przeto ſtaraniem Rady, Siły te Zbroyne powiękſzyć, i tym końcem, podług Aktu Powſtania Narodu Krakowſkiego, rozkład Rekrutow na Dymy, tak Mieyſkie, iako i Wieyſkie, tymczasowo w; Xięſtwie Mazowieckim uchwaliła. A nayprzód co ſię tycze Miaſta Wolnego Warſzawy, ponieważ ſześć Klaſs ieſt Kominow, a zaczym cztery Kominy Klaſsy pierwſzey, ażeby przyſtawiły iednego Rekruta pięć Kominow Klaſsy drugiey, iednego Rekruta; ſześć Kominow Klaſsy trzeciey, iednego Rekruta: ſiedm Kominow Klaſsy czwartey, iednego Rekruta; ośm Kominow Klaſsy piątey, iednego Rekruta; dziewięć Kominow Klaſsy ſzoſtey, iednego Rekruta Co ſię tycze Cyrkułu ſiodmego Pragi, z dziewięciu Kominow iednego Rekruta. Względem zaś Miaſteczek Xięſtwa Mazowieckiego, z trzeciey Klaſsy z dziewięciu Kominow ieden Rekrut; z czwartey Klaſsy zaś ze dwunaſtu Kominow iednego Rekruta. Co ſię dotycze Dymow Wieyſkich tegoż Xięſtwa, ſtosownie do Aktu Powſtania Krakowſkiego Narodu tegoż, ogólnie z pięciu Dymow ieden Rekrut ſię uchwala. Którzy to Rekruci z Miaſta Wolnego Warſzawy, z ſiodmego Cyrkułu Miaſteczka Pragi, tudzież z Ziemi całey Warſzawſkiey, przyſtawieni bydź maią od ogłoſzenia tey Uchwały, z Miaſta Warſzawy w dni ośm, a zaś z Wſiow w dni dzieſięć, tu do Warſzawy na Koſzary Kazimirowſkie, czyli Kadeckie zwane; z przyſtawienia których JW. *Mokronowſki* Kommendant Siły Zbroyney Xięſtwa Mazowieckiego, Kwit wyda. Dan w Warſzawie na Seſsy Rady dnia 24. Mca Kwietnia Roku 1794.

Ignacy Wyſsogotta ZAKRZEWSKI P. M. W.

— *Odpowiedź Rady Warszawſkiey 24. Kwietnia Sądowi Kryminalnemu, o Zadaniu Aresztu obwinionych.*

RADA &c: Odpowiadaiąc na zapytanie Sądu Kryminalnego oświadcza, że Osoby żądaiące areſztu na wielu obwinionych, przed ſiebie przywoławſzy, zaſpokoiła troſkliwość onychże układem ſwoim, iż nikt

z Warszawy bez Paszportu Rady wypuszczonym niebędzie. Gdyby iednak pomimo tego, żądania aresztowań ponowione bydź miały, na ten czas Rada nieubliży skutecznych użyć śrzodkow, ktoremiby żądania z gorliwości Obywatelskich pochodzące, z ubespieczeniem Spokoyności pogodzone zostały. Działo się w Warszawie na Sesyi Radney dnia 24. Kwietnia 1794. Roku.

Ignacy Wyssogotta ZAKRZEWSKI P. M. W.

— *Urządzenie Kommissyi Porządkowey Xięstwa Mazowieckiego 22. Kwiet: o Effektach po Nieprzyiacielu między Obywatelami znayduiących się.*

Kommissya Porządkowa Xięstwa Mazowieckiego w Ziemi Warszawskiey agituiąca się: Wiadomo czyni wszystkim i wszelkiego Stanu Kondycyi Osobom: ażeby Effekta tak co do różnych rzeczy, iako i do żywności należące się po Moskalach pozostałe, a u Obywatelow rożnych na Składach będące, dotąd zostawały, pokąd Kommissya Porządkowa, niewyznaczy mieysca, gdzie i w ktore mieysce wszyscy Obywatele złożyć maią, a takowych Effektow gdzieżkolwiek znayduiących się, każdy Obywatel niezwłocznie Specyfikacyą dokładną, rodzaiu, gatunku i wielości, spisać i Kommissyi swey oddać, lub nadesłać winien. = Oraz iżby Ofiary od Obywatelow dobrowolne podobnież w mieysce wyznaczone, po ogłoszeniu Kommissyi swey, składane były. Dan na Sesyi Kommissyi dnia 22. Mca Kwietnia 1794. Roku.

T. Dembowski K. P X. M.

— *Odezwa Rady Warszawskiey 27. Kwietnia do Miasta Warszawy, względem Okopow i Fortyfikacyi około Warszawy.*

Miłość Oyczyzny i Swobod Naszych, dały Nam uskutecznić Rewolucyą godną do Naśladowania Duszom Wolnym, co śmierć nad więzy przekładaią.

Lecz niedosyć iest zacząć, o Dzielni Obywatele! trzeba ieszcze ukończyć Dzieło Zbawienia Oyczyzny, aby spocząć pod cieniem Jey Chwały i Mocy.

Jeſt nieodbitą potrzebą ufortyfikować Warſzawę — Wykommenderowani ſą w tym celu Jndzynierowie, dla wytknięcia Punktow, gdzie Warſzawa wzmocniona bydź ma, idzie teraz o tyſiączne ręce, ktoreby pracowały około Dzieła tak Zbawiennego i iſtotnego — Wzywamy zatym wſzyſtkich Mieſzkańcow Miaſta Naſzego, Starcow, i Młodzież, Matki i Dzieci, Panow i Sługi, Klaſztory, Zgromadzenia, i to wſzyſtko cokolwiek od Opatrzności ma Siły i Zdrowie, do ſtawienia ſię przy Okopach Miaſta Naſzego, z Rydlami, Łopatami, Taczkami, Noſzami, i tym wſzyſtkim Narzędziem, ktore potrzebnym będzie do uſkutecznienia Dzieła wzmiankowanego.

Bogaty! zapomniy o Wygodach, Wysoko Urodzony zapomniy o twym Doſtoieńſtwie. Stańcie obok Ubogich i pracowitych Obywateli, aby na iedney Ziemi powziąwſzy Zycie, na iedneyże mogliście koſztować Owocow Beſpieczeńſtwa, Swobod i Własności Waſzych.

Jutro roſpoczyna ſię Dzieło Okopow Naſzych. — Obywatele! Oto ieſt Odezwa Naſza, Oyczyzna Wam przykazuie.

Jgnacy Wyſsogotta ZAKRZEWSKI P. M. W.

—Urządzenie Kom: Porządk: Warsz: 26. Kwiet: o Składzie Ofiar Nagłe &c.

Gdy oprocz ſkładu na przyimowanie dobrowolnych od Gorliwych Obywateli Ofiar, tak w Pieniądzach gotowych, iako też w wſzelkich effektach, na Ratuſzu Miaſta Warſzawy, iuż przez Radę Naywyżſzą Zaſtępczą udeterminowanego. Kommiſſya dla umnieyſzenia zatrudnień oddaiącym takowe Ofiary, dwa inne ſkłady, to ieſt, na Ofiary Pieniężne Mieyſce w Zamku, gdzie dawniey Kaſſa Generalna znaydowała ſię, zaś na Srebra, i inne effekta, Archivum Miaſta Warſzawy, pod Dozorem JM. Panow Oſieleẃſkiego i Wossidło będące, uſtanowiła, gdy atoli i te trzy Mieyſca przeznaczone do odbieranie dobrowolnych Ofiar, ſą ieſzcze dla Obywateli osobliwie daley mieſzkaiącym, a rownie ku Dobru Publicznemu przychylnym, dogodne, z tego więc Powodu Kommiſſya ſtaraiąc ſię zawsze wyſzukiwania śrzodkow, przez ktoreby Ofiary dobrowolne pomnożone bydź mogły, i oddaiącym

cym takowe Ofiary przez bliſkość mieyca dogodnym było, mieyſca przy każdym Cyrkule do odbierania dobrowolnych Ofiar oznacza, w tych zaś mieyſcach Cyrkularnych, oſiadłe Oſob dwie, przez Urząd Cyrkułowy wybrane, takowe Ofiary odbierać będą, z których ieden wſpomnione Ofiary przyimować, drugi w Protokuł umyślnie na to ſporządzony zapiſywać, i o wielości odbieranych Ofiar, Rapporta w dni Srzodowe i Sobotnie w dwoch Exemplarzach do Kommiſſyi ſwey podawać powinni będą. Aby zaś ninieyſza Rezolucya do Wiadomości Publiczney doſzła; takową wydrukować i do Gazet Publicznych podać Kancellaryi ſwey zaleca. Dań w Warſzawie na Seſſyi Dnia 26. Mca Kwiet: 1794. R:

(L. S.) T. DEMBOWSKI, K. P. X. M. mp.

— *Urządzenie drugie teyże Kom: 21. Kwiet: także o Składzie Ofiar Dobrowolnych.*

Nagłe nie odbite potrzeby Ratunku Oyczyzny, wymagaią od każdego Obywatela, podług iego ſpoſobności, pomocy; iuż w tym celu wielu swoiey Gorliwości dało dowody, czyniąc dobrowolne, ale hoyne ſkładki. Aby zaś Publiczność uwiadomioną bydź mogła, gdzie takowe dobrowolne ſkładaią ſię Ofiary, Kommiſſya Porządkowa Xięſtwa Mazowieckiego w Ziemi Warſzawſkiey agituiąca ſię, donoſi, iż od niey umocowany ieſt do odbierania dobrowolnych Ofiar JP. *Krzysztofowicz*, który mieſzka w Starym Mieście pod Nrem 176. Dan w Warszawie na Seſſyi Kom: Porządk: Dnia 21. Kwietnia 1794. Roku.

RAPPORTA URZĘDOWE
O Operacyach Woiennych.

— *3ci Rapport, dnia 28. Kwietnia z Woli Rady Warszaw: o porażeniu pod Karczewem i Nowym Dworem Nieprzyiaciela.*

Wſzyſtkie nadeſzłe Wiadomości potwierdzaią, iż Woyſko Moſkiewſkie roſpłoſzone i desorganizowane, zbiera ſię w Magnuſzewie pod Kommendą Generała Nowickiego. A że uchodząc w nieporządku z Karczewa, pozoſtały ich Magazyny i rożne Woienne Rekwizyta, zaczym

czym po zabranie tego wszystkiego, i zawiezienie do Kommissoryatu, Łyzwy wysłane zostały pod Karczew.

Sciągnęły tu, Brygada Ożarowskiego, reszta Regimentu Fizylierów i Kommendy Brygadyera Dąbrowskiego; przy powiększoney więc mocy Garnizonu, dzielnieysze Operacye mogą bydź przedsięwzięte, o których Publiczność niebawnie uwiadomioną zostanie.

Naypoźnieysze Wiadomości, iż Moskale stoiący za Nowym Dworem łącznie z Prusakami, rozłączyli się, tak, iż Korpus niedobitych Moskalow do Zegrza ciągnie; Prusacy zaś porzuciwszy Okolice Zakroczymia, zdaią się zmierzać w Gorę ku Płockowi. Wiadomości tak ważne, nieubliży Rada nastąpnie Publiczności kommunikować, iak tylko więcey dokładnych o tym odbierze Rapportow.

WIADOMOSCI ROZNE.

z *Warszawy* 29. *Kwietnia.*

Warszawa w następuiącey Okoliczności, podobna iest do *Toulonu*, iak po nagłym i niespodzianym dobyciu Toulonu przez Francuzow, Woyska i Okręty Koalicyinych Mocarstw przeciw Francyi, niewiedząc, że już Toulon w ręku Francuzow, bespiecznie zawijały do Portu, i już ztamtąd więcey niepowracały, tak teraz do Warszawy przybywaiący Kuryerowie Moskiewscy do swego Naywyższego Generała Jgielstroma, z Depeszami, niewiedząc, że już go tam niema, dostaią się w ręce nasze, z których to Depeszow, o bardzo ważnych Planach i Okolicznościach Rząd nasz dowiaduie się, między innemi i ta iest niemała, że General Chruszczow, wystawiony przeciw Kościuszce, exkuzuie się Jgiestromowi, że nietylko niemoże dać do Warszawy Sukursu, ale sam go ieszcze potrzebuie. Jnne zaś Okoliczności takowych Depeszów, gdy przestaną bydź Sekretem Rządowym, dadzą się potym.

z *Lubelskiego* donoszą, że Xże Eustachi *Sanguszko* Wdzic Wołyński, który za przeszłey Woyny, dystyngwował się, i Gorliwością i Męstwem, a potym ulegaiąc Okolicznościom Przemocy, przyioł był Służbę Moskiewską w Randze Brygadyera, przed Rewolucyą ieszcze teraźnieyszą Warszawską, wysunoł

się

śię z Warszawy w swoie Strony, zebrał znaczną Partyą Ochotnika, i złączył śię z *Grochowſkim* Generał:

Wiadomości Bankowe.

Stary Tepper umarł 27. Kwiet: z ran zadanych mu w własney Jego Stancyi od kogoś w czaſie Rewolucyi teraźnieyſzey Warszawſk: śmierć ta intereſsować może kilka Tyśięcy Kredytorow Jego—W czaſie teraźnieyſzey Rewolucyi Warſzawſkiey, Dom Tepperowſki, w ktòrym był Skład generalny wſzyſtkich Bankow upadłych, tak Papierow, iako i wſzelkich Effektow, znacznie uſzkodzony — Gotowizna Kaſsy Kabrowſkiey zabrana, gdyż wydanie Jey między Kredytorow, w ten czas kiedy Tepperowſkiey i Szulcowſkiey rozdawane były, ſpuźnione zoſtało, kto był przyczyną tego ſpuźnienia, puźniey wyiaśni śię — Kaſsy Szulcowſkiey pozoſtałey od rozdania część zabrana — Srebra Bankierowſkie, ktòre miały śię przedać uſzkodzone — Papiery Bankierowſkie zruynowane, ktòre teraz porządkuią śię przez Adminiſtracye zarządzaiące Funduſzami Bankowemi — Dokładnieyſze Opisanie całego uſzkodzenia Jntereſsow Bankowych, da śię puźniey w tey Gazecie, w ktòrey puty tego rodzaiu Okoliczności dawane będą, puki Rząd iakiś do ukończenia Jntereſsow Bankowych uſtanowiony niezoſtanie, na ten czas znowu ożywiona zoſtanie Korreſpondencya Bankowa, przerwana teraz dla Okoliczności ninieyſzych.

Z Litwy = JP. Sawicki na dniu wczorayſzym 28. Kwietnia umyślnie przybiegł z Grodna do Warſzawy, z donieſieniem, że Xże *Cecyanow* Generał, maiący Kommendę w Grodnie, wyciągnął z Miaſta w pole, ma ze wſzyſtkim 1000. z gòro Ludzi, Harmat 29. Woyſko naſze pod Kommendą Bielaka, opasało Jego i w obleżeniu ma.

Tenże doniosł i o Wilnie, że tam postąpiono z Moſkalami na wzor Warſzawy, Koſsakowſkiego Hetmana wzięto.

O Kownie powiadaią, że i tam ſprzątnięto Moſkalow — (*Urzędowy o tym wszyſtkim Rapport w naſtępuiącey Czwartkowey Gazecie da śię.*)

D O N I E S I E N I E.

Ten Ner Puł-Trzecio Arkuszowy z Portretem kosztuie Zł: 1. *gr:* 15. *prez Prenumeratę gr:* 10.—*Prenumerata Kwartalnia Zł:* 10. — *a z Pocztą Zł:* 18.